

Ontkenning van de Holocaust: theorie van de platte aarde of klassiek antisemitisme?

Deborah E. Lipstadt, 24 januari 2018

Excellenties, hooggeëerde gasten, studenten, collega's, vrienden en vriendinnen, dames en heren:

De ontkenning van de Holocaust wordt vaak beschouwd als een kwestie van geschiedschrijving, weliswaar een minderwaardige en vertekende geschiedschrijving, maar hoe dan ook geschiedschrijving. In deze presentatie zal ik betogen dat Holocaustontkenning wel wordt gepresenteerd als geschiedschrijving maar in werkelijkheid iets heel anders is. Namelijk klassiek antisemitisme.

In deze presentatie komen drie aspecten aan de orde:

- Ik belicht en onderzoek de uitgangspunten, de tactiek en strategische doelen van mensen die de Holocaust ontkennen;
- Ik toon aan hoe Holocaustontkenners hun argumenten omkleden met een dun laagje van schijnrationaliteit om hun antisemitisme en hun verdraaiing van de geschiedenis te verhullen;
- Ik betoog dat ontkenning uiteindelijk geen kwestie is van hiaten in kennis maar van antisemitisme.

* * * *

Voor ik tot de kern van deze presentatie kom, wil ik het belang van ontkenning van de Holocaust in zijn context plaatsen. Toen ik voor het eerst hoorde dat er mensen waren die de Holocaust ontkenden, moest ik daar om lachen. Ik bestempelde zulke mensen als buitenissige malloten en ging verder met andere zaken. Maar toen drongen twee toonaangevende Holocaustkenners erop aan dat ik dit onderwerp nader ging onderzoeken. Waarom, vroegen ze zich af, vonden mensen die de Holocaust ontkenden überhaupt enige weerklank? Collega's die hoorden dat ik over ontkenning van de Holocaust schreef, herhaalden dezelfde eerste reactie als ik. 'Dat zijn gewoon mafkezen,' stelden ze. 'Links laten liggen.' Net als ik aanvankelijk, deden deze collega's de ontkenning van de Holocaust af als een hedendaags equivalent van de theorie van de platte aarde. Ze vonden het zo ver buiten de logische gedachtenkaders liggen dat het niet de moeite waard was om er ook maar enige aandacht aan te besteden. Sommigen van deze sceptici gingen nog verder en stelden dat aandacht voor de ontkenning, zelfs in de context van wetenschappelijk onderzoek, overbodig was. Het was zelfs contraproductief omdat je daarmee zulk verwerpelijk gedachtegoed gratis publiciteit gaf. Mensen die de Holocaust ontkennen, hadden er alleen maar baat bij als je onderzoek naar hen ging doen, aldus de critici.

Toen ik eenmaal met het onderwerp aan de slag ging, veranderde ik van mening. Ik begon hen serieuzer te nemen. –Langzamerhand ben ik ervan overtuigd geraakt dat er een goede reden voor is om mensen die de Holocaust ontkennen niet te negeren. Om te beginnen doen ze een aanslag op onze geschiedenis en ons collectief geheugen, en het is gevaarlijk om daaraan voorbij te gaan. Ze hebben de middelen om hun beeld van de gebeurtenissen te laten beklijven bij een breder publiek. De tweede reden waarom ze onze aandacht verdienen, is dat ze teruggrijpen op een *modus operandi* waarmee ze hun ware bedoelingen gemakkelijk kunnen camoufleren. Ze doen zich voor als neutrale onderzoekers die zich alleen ten doel hebben gesteld om fouten in de geschiedschrijving te corrigeren. Omdat ze zo goed zijn in het verhullen van hun werkelijke intenties, hebben leken moeite om hun argumentatie te herkennen als ontkenning van de

Holocaust en ipso facto als een misvatting. De derde reden waarom ontkenners van de Holocaust onze aandacht verdienen, is dat ze bijzonder handig zijn in het gebruiken van sociale media. Die hebben hun gedachtegoed nieuw leven ingeblazen en het mogelijk gemaakt om ogenschijnlijk rationele argumenten over de Holocaust te verbreiden onder een immens publiek.

Nu ik heb uitgelegd waarom we Holocaustontkenners serieus moeten nemen, wil ik ook heel duidelijk stellen dat het niet mijn doel is om angst en vrees te zaaien. Ik denk niet dat mensen die de Holocaust ontkennen momenteel in staat zijn om de geschiedschrijving wezenlijk te verdraaien. Als er iets is dat een bedreiging vormt voor de geschiedschrijving van de Holocaust, dan is dat niet ontkenning maar een gebrek aan kennis van de gebeurtenissen. Er zijn veel meer mensen die hooguit een vaag beeld hebben van de Holocaust dan mensen die denken dat de Holocaust nooit heeft plaatsgevonden. Mijn beschouwingen over de ontkenning van de Holocaust moeten dan ook niet zozeer als een noodkreet of een signaal van een op handen zijnde aanval worden opgevat, maar als een serieuze oproep om waakzaam en oplettend te blijven zonder daarbij in angst te vervallen.

* * * * *

De basisprincipes van de traditionele glasharde ontkenning

Niet iedereen die de Holocaust ontkent, verkondigt dezelfde argumenten, maar er zijn bepaalde beweringen die het vaakst terugkomen.

1. Er is geen sprake van dat het Derde Rijk de joden in Europa probeerde weg te vagen. Het is een misvatting om te denken dat er een stelselmatig plan werd uitgevoerd om de joden uit te roeien.
2. Sommige joden hebben misschien wel leed doorstaan of zelfs de dood gevonden, maar er was geen sprake van gerichte, massale uitroeiing. Ze waren net als miljoenen anderen de dupe van de ontberingen die de oorlog met zich meebracht. Wie joodse slachtoffers als mikpunt probeert af te schilderen, maakt zich willens en wetens schuldig aan geschiedvervalsing.
3. Het Duitsland van Hitler was niet de aanstichter van de Tweede Wereldoorlog. De geallieerden waren daar ook verantwoordelijk voor, en de joden nog meer.
4. De joden die in concentratiekampen opgesloten zaten, waren daar door de Duitsers voor hun eigen veiligheid heen gebracht om hen te beschermen tegen de verontwaardiging en volkswoede van de Duitse Ariërs.
5. Het aantal van 6.000.000 is een overdrijving die door de joden na de oorlog is bedacht. Het aantal joden dat de nazi's en hun bondgenoten om het leven hebben gebracht, is hoogstens gelijk maar waarschijnlijk lager dan het aantal Duitse burgerslachtoffers van bombardementen door de geallieerden.
6. Gaskamers zijn wetenschappelijk gezien niet mogelijk. De bewering dat ze ooit hebben bestaan klopt dus niet. Dergelijke lasterpraatjes worden gebruikt om het Duitse Rijk en zelfs het hedendaagse Duitsland zwart te maken.
7. In de jaren dertig en veertig was de Sovjet-Unie de voornaamste vijand van de geallieerden. Zij hadden zich erop moeten richten het regime van Stalin te verslaan in plaats van het Duitsland van Hitler. De joden manipuleerden de geallieerden zodanig dat ze de strijd aan gingen met Duitsland in plaats van met de echte vijand van de geallieerden, de USSR.
8. De joden hebben deze mythe gecreëerd om de wereld over te halen hun een eigen staat te geven en enorme herstelbetalingen van de Duitsers binnen te halen.
9. De echte oorlogsslachtoffers waren het Duitse volk, dat in de oorlog onder de geallieerden gebukt ging en na de oorlog onder de vreselijke last van de Holocaust. ¹

Het bewijs wegdeneren

Omdat de Holocaust de twijfelachtige eer heeft de best gedocumenteerde genocide van de wereld te zijn, moeten ontkenneren een manier vinden om onomstotelijk bewijs dat de genocide echt heeft plaatsgevonden weg te redeneren. Tegen 'onomstotelijk' bewijs brengen ze een scala aan verklaringen naar voren die juist een gunstig beeld schetsen. Onder die talrijke verklaringen komen we onder meer de volgende tegen:

1. De zogenaamde gaskamers van Auschwitz-Birkenau waren in werkelijkheid schuilplaatsen tegen luchtaanvallen. Deze bewering is natuurlijk gespeend van elke logica. Ze waren niet groot genoeg om zelfs maar een fractie van de gevangenen in onder te brengen en bevonden zich zowat een kilometer van de plek waar de SS'ers woonden, dus daar konden ze niet voor zijn.²
2. De blikken Zyklon B-gas die na de oorlog op plekken zoals Auschwitz-Birkenau zijn gevonden, zijn alleen gebruikt voor ontsmetting en niet voor genocide. Deze bewering van de Holocaustontkenneren illustreert hoe ze een feit – namelijk dat Zyklon B werd gebruikt voor ontsmetting – op zo'n manier verdraaien dat hun argumenten daarmee worden onderbouwd. Het feit dat Zyklon B werd gebruikt voor ontsmetting wil niet zeggen dat het niet kon worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals in dit geval om er mensen mee te vergiftigen. Het is frappant dat de bestellingen van dit gas precies in de tijd toen de slachting op zijn hoogtepunt was een piek vertonen. De toename in de bestellingen van dit gas lopen synchroon met de stijging van het aantal doden.³
3. Termen zoals 'ausrotten,' waaraan door de joden een onheilsbetekenis is gehecht, zijn in werkelijkheid onschuldig, en slaan op de ontworteling in plaats van de fysieke vernietiging van een gemeenschap.⁴ Tijdens zijn getuigenis in de zaak *Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt* (2000), heeft Christopher Browning dit uitvoerig besproken.* Hij toonde bij de rechtbank aan hoe joden uit Vitebsk volgens het ene Duitse document een 'speciale behandeling' kregen. In een ander Duits document staat later botweg dat 4900 joden uit Vitebsk zijn 'doodgeschoten'. Hij maakt duidelijk hoe die woorden onderling vervangbaar waren door andere, zoals executeren, fusilleren, liquideren en verdelgen.⁵ In de rapporten van de *Einsatzgruppen* van 1941-42 staat het precieze aantal joden vermeld dat in de oostelijke gebieden is doodgeschoten, uitgesplitst in

* In 1996 ben ik door Holocaustontkenner David Irving aangeklaagd wegens smaad omdat ik hem had aangemerkt als een ontkenner, geschiedvervalser en rechtse polemist. De rechtszaak is in 2000 door het Hooggerechtshof in Londen behandeld. De getuigen van de verdediging waren onder meer de historici Richard Evans, Christopher Browning, Peter Longerich en Robert Jan van Pelt. De deskundigenrapporten die ze indienden bij de rechtbank, de zittingsverslagen en een verzameling van bewijsmateriaal dat de onwaarheden aantoont die in de beweringen van de Holocaustontkenneren schuilgaan, is te vinden op de website die mijn universiteit, Emory University, heeft opgezet, www.hdot.org. (HDOT staat voor 'Holocaust Denial on Trial', ofwel 'de Holocaustontkenning voor het gerecht'.) Omdat deze rechtszaak wordt gezien als de ultieme juridische ontmaskering van de leugens en verdraaiingen van Irving en vele andere ontkenneren en omdat dit materiaal makkelijk toegankelijk is voor het publiek, heb ik er veel aan ontleend voor deze presentatie. Een volledige bespreking van het proces is te vinden in mijn boek *History on Trial* (2005), dat kort geleden in een heruitgave is verschenen onder de titel *Denial* (2016).

mannen, vrouwen en kinderen.⁶ Ontkenners stellen dat de joden die volgens de rapporten tijdens die operaties zijn vermoord, dood moesten omdat ze partizanen, criminelen, spionnen of subversieelingen waren, en *niet* omdat ze joden waren. Duitsland heeft ze dus met recht gedood.⁷ Ontkenners kunnen echter niet betwisten dat in het rapport Jäger, een van de rapporten van de Einsatzgruppen, precieze plaatsen en data vermeld staan waar joden zijn vermoord en de slachtoffers zijn opgesplitst in joden, jodinnen en joodse kinderen. Het vermoorden van joden diende geen enkel politiek of strategisch doel.⁸

De tactiek van de ontkeners

Behalve dat ze bewijzen proberen weg te redeneren met ondeugdelijke verklaringen over goede bedoelingen, grijpen ontkeners ook naar andere tactieken. Ze eisen om één specifiek document te zien te krijgen, namelijk een bevel dat rechtstreeks van Hitler komt en opdracht geeft tot de Holocaust. Ze gaan voorbij aan de stapels ander bewijsmateriaal dat getuigt van de Holocaust en houden vol dat de 'waarheid' over de Holocaust volledig afhangt van dat ene document. Als zo'n document niet kan worden overgelegd, is er geen bewijs voor de Holocaust, betogen de ontkeners. In een artikel op de website van het CODOH, een Holocaustontkenningsorganisatie die zich aanduidt als het comité voor open debatvoering over de Holocaust (Committee on Open Debate on the Holocaust), wordt beweerd dat zo'n bevel, als het ooit was uitgevaardigd, 'wel zou zijn aangetroffen...Aangezien het niet is gevonden, is de conclusie onontkoombaar: het was geen beleid van de naziregering om de joden uit te roeien.'⁹ Op een keer onderbrak David Irving een lezing die ik aan het geven was over de ontkenning en daagde hij me uit om te komen met dat specifieke document. Vervolgens wendde hij zich tot het publiek van studenten, en terwijl hij met iets stond te zwaaien dat naar zijn zeggen een 1000-dollarbiljet was, zei hij dat ze die 1000 dollar konden krijgen als ze het bewuste bevel konden laten zien. Er zijn diverse manieren om aan te tonen hoe onlogisch en anti-historisch zo'n manier van redeneren is. Het gaat om een document dat waarschijnlijk niet bestaat volgens vrijwel alle historici die zich met de betreffende onderzoeksgebieden bezighouden. Hoogstwaarschijnlijk wilde Hitler zijn handtekening niet zetten onder zo'n bevel, te meer omdat het Duitse volk al zo kritisch was op het T4 programma, het doden van degenen die volgens de nazi's 'het leven onwaardig' waren, dat wil zeggen gehandicapt en mensen met een erfelijke ziekte.¹⁰ Zoals historicus Peter Longerich bovendien schreef in het rapport dat hij voor de rechtbank opstelde in de zaak *David Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt*, is er overvloedig bewijs dat Hitler, hoewel hij geen uitdrukkelijk schriftelijk bevel wilde uitvaardigen om joodse burgers uit te roeien en zich er ook niet openlijk over uitsprak, 'nauw betrokken was bij het anti-joodse beleid tijdens de oorlog, met name toen dit het stadium van een massale slachting had bereikt.' Uit diverse mondelinge en schriftelijke uitlatingen van Hitler over 'de joodse kwestie' blijkt, in de woorden van Longerich, 'dat hij er daadwerkelijk op uit was om de vervolging tot in het extreme te radicaliseren.' Verder komen we in de brieven en toespraken van Reichsführer SS Heinrich Himmler een aantal verwijzingen naar massamoord op joden tegen als een taak die hij moest volbrengen 'in naam van het hoogste gezag van het Derde Rijk: Hitler.'¹¹

Men hoeft echter niet op de hoogte te zijn van de historische gegevens om te beseffen dat betrouwbare historici hun conclusies over iets wat gebeurd is zelden of nooit baseren op één document, zeker niet als het gaat om zo iets grootschaligs waarover een schat aan

bewijsmateriaal bestaat dat afkomstig is van daders, ooggetuigen en nabestaanden en aantoonde dat het echt is gebeurd. Ontkenners gaan ook voorbij aan het feit dat er, gezien de bedoeling van de nazi's om de Endlösung stil te houden, geen enkele tegenstrijdigheid bestond tussen de daadwerkelijke genocide van het Europese jodendom en het ontbreken van schriftelijke orders van Hitler waarin tot uitroeiing werd bevolen. Tot slot is er natuurlijk ook sprake van een denkfout in deze argumentatie van de ontkenners. Ontkenners houden stug vol dat het scala aan documenten waarin de Holocaust wordt geboekstaafd door joden is vervalst. Waarom hebben 'de joden' dan niet ook dat ene document vervalst en ervoor gezorgd dat het ergens werd neergelegd waar het zou worden 'ontdekt' als bewijs van een stelselmatig uitroeingsplan? Daarmee zou de bodem onder de argumentatie van de ontkenners meteen zijn weggeslagen.

Een andere tactiek waarnaar ontkenners teruggrijpen, is een kunstgreep die ik betitel als 'immorele gelijkschakeling.' De 'mythe' van de Holocaust is, zoals de ontkenners beweren, een manier om het onrecht dat de geallieerden hebben gedaan te camoufleren. Ontkenners beweren niet alleen dat het Derde Rijk geen genocide heeft gepleegd, maar dat de geallieerden even grote, zo niet grotere, misdaden hebben begaan dan de misdrijven waarvan de Duitsers worden beticht. Zo stellen ontkenners de concentratiekampen van het Derde Rijk gelijk met de kampen die de Amerikanen voor Amerikaanse burgers van Japanse afkomst hadden opgericht. Hoe fout, immoreel en onwettig deze laatstgenoemde kampen ook waren, zij waren qua hoedanigheid, opzet, en uitvoering op geen enkele manier te vergelijken met kampen als Dachau, Buchenwald, Treblinka en Auschwitz-Birkenau. Een aantal jaren geleden had ik het twijfelachtige genoegen om een dag lang de Franse Holocaustontkenner Robert Faurisson te mogen interviewen bij hem thuis in Vichy. Faurisson, een van de voorgangers van de beweging, begon met de uitspraak: 'Oorlog is vreselijk. Mensen doen afschuwelijke dingen in een oorlog. Alle partijen zijn schuldig.' En daarna ging hij urenlang zitten betogen dat de nazi's en de geallieerden zich aan dezelfde wanpraktijken hadden schuldig gemaakt.†

Nog een stap verder dan immorele gelijkschakeling is het omdraaien van de rollen van dader en slachtoffer. De geallieerden, die slechts pionnen waren van de joden, waren volgens hen erger dan de Duitsers. De Duitsers hebben weliswaar in vier jaar tijd 100.000 mensen laten *doodgaan* in Auschwitz-Birkenau Birkenau, zo geven ze toe, maar de geallieerden hebben er in 'één nacht veel meer *gedood* bij bombardementen op Duitse steden. (NB: het aantal van 100.000 is op geen enkel bewijs terug te voeren.) Bij het zoveelste voorbeeld waarin hij de geallieerden beschuldigde van ergere misdaden dan de nazi's, zei Holocaustontkenner David Irving tegen een gehoor van zijn volgelingen:

'Dames en heren, er zijn vijftigduizend mensen in Auschwitz omgekomen... in de periode 1942 - 1944. Dat is een misdaad, zoals ik al zei. Vijftigduizend onschuldige mensen. Ongeveer net zoveel mensen die in Auschwitz zijn omgekomen in drie jaar tijd als wij Britten in Hamburg hebben gedood in één nacht.'

† Hetzelfde argument wordt vaak gebruikt in verband met de genocide in Rwanda. Ondanks de overweldigende hoeveelheid bewijs dat de Hutu's pogingen om de Tutsi's af te slachten steunden, beweren sommigen dat er geen sprake was van genocide maar van een burgeroorlog waarbij 'beide' kanten zich schuldig maakten aan wanpraktijken. Zie bijvoorbeeld: [James Wizeye](https://www.theguardian.com/commentisfree/2011/jul/25/tutsi-rwanda-genocide-hutu), 'The Claim Tutsis Caused Rwanda's Genocide Is Pure Revisionism' (De bewering dat de Tutsi's de genocide in Rwanda hebben veroorzaakt is puur revisionisme), *The Guardian*, 25 juli 2011, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2011/jul/25/tutsi-rwanda-genocide-hutu>

Zijn uitlatingen werden onthaald op applaus.¹² In een televisie-interview in 1991 gebruikte hij dezelfde tactiek. Na de bewering dat 100.000 mensen in Auschwitz-Birkenau waren omgekomen, vervolgde hij met de woorden:

‘Dus zelfs als we soepel zijn en zeggen dat ongeveer een kwart van hen [die 100.000] is doodgeschoten of opgehangen – 25.000 is misdadig, dat is waar. 25.000 onschuldige mensen geëxecuteerd op wat voor manier dan ook. Maar wij zelf [de geallieerden] hebben in een stad als Pforzheim net zoveel mensen gedood in één nacht, niet in drie jaar tijd. In één nacht hebben we in Dresden vijf keer zoveel mensen gedood.’¹³

Zo komen ontkenners, onder aanvoering van Irving, ook steeds terug op het bombardement op Dresden. Dat doen ze omdat dit door veel mensen wordt beschouwd als een oorlogsmisdaad van de geallieerden. Voortbouwend op een bestaande opvatting, verklaren de ontkenners dat het bombardement op die stad een veel ergere oorlogsmisdaad tegen het Duitse volk was dan welke misdaad van de Duitsers tegen de geallieerden dan ook. Om dit argument overtuigingskracht mee te geven, blazen de ontkenners het dodental in Dresden op, vaak tot wel 250.000.¹⁴ (Het aantal dat de officiële historicus van Dresden direct na de oorlog opgaf, was circa 20.000. Een latere analyse van Duitse historici kwam bij benadering op hetzelfde uit, namelijk 22-25.000.¹⁵) Ontkenners gebruiken vaak neutrale ‘onpartijdige’ taal. Ze bedienen zich van een woordkeus waarvan het gebruik alleen al hun standpunten kracht bijzet. Ontkenners gebruiken bijvoorbeeld het woord ‘omgekomen’ in plaats van ‘vermoord’ in Auschwitz-Birkenau. Neem de uitlatingen van Irving in een televisiedocumentaire die op 28 november 1991 werd uitgezonden: ‘Kijk naar Auschwitz. Er zijn zo’n 100.000 mensen in Auschwitz *omgekomen*. Zoals we weten zijn de meesten *omgekomen* door epidemieën....’¹⁶ De keus van dit werkwoord – ‘omgekomen’ in plaats van ‘vermoord’ – suggereert natuurlijk dat het overlijden van de slachtoffers een onschuldige oorzaak had en geen onderdeel vormde van een stelselmatige genocide. Volgens de ontkenners waren de Duitsers per slot van rekening de slachtoffers. Zij hadden te kampen gehad met hongersnood in de oorlog, invasies, de wraak van de overwinnaars in Neurenberg, en de brute bezetting van zowel de Sovjets als de geallieerden. En als gevolg van een ultieme gerechtelijke dwaling waren het vervolgens de Duitsers die niet alleen de historische schande moesten dragen, maar ook de financiële last van een misdaad die symbool zou staan voor het begrip genocide. Een andere tactiek waarvan ontkenners gebruik maken is het ontkrachten van bronnen, ook wanneer die op mondiaal niveau in de context van deze genocide naar verhouding niet zo belangrijk zijn. Zij beweren bijvoorbeeld dat *Het dagboek van Anne Frank* een vervalsing is omdat het geschreven is met balpen (en dus na de oorlog). Al hun argumenten over *Het dagboek* zijn uitvoerig en afdoende weerlegd door het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) en gepubliceerd in *The Diary of Anne Frank: The Critical Edition*, de wetenschappelijke editie van *De dagboeken van Anne Frank*.¹⁷ De vraag blijft: waarom leggen ze zoveel nadruk op het dagboek van een jong meisje? Omdat *Het dagboek* voor zoveel jonge mensen niet alleen het eerste is wat ze over de geschiedenis van deze genocide leren, maar ook omdat het net zo’n symbool van de Holocaust is geworden als de gaskamers van Auschwitz-Birkenau. Ontkenners zijn ervan overtuigd dat als ze op een of andere manier twijfel kunnen zaaien over de authenticiteit van *Het dagboek*, ook twijfel kunnen zaaien over de geschiedenis van de genocide als geheel.¹⁸ Zo proberen ze ook twijfel te zaaien over wat Elie Wiesel heeft doorgemaakt tijdens de Holocaust. Wiesel, die het toonbeeld werd van een Holocaustslachtoffer, was in veel landen een gewichtige figuur. Hij wist een publiek te bereiken tot ver buiten de schoot van de eigen joodse gemeenschap en voerde regelmatig overleg met wereldleiders. Ontkenners zijn erop uit om twijfel over zijn

geloofwaardigheid te zaaien, de authenticiteit van zijn boek *Nacht* te betwisten en duidelijk te maken dat hij zich bedient van een hele reeks valse beweringen over wat hij allemaal heeft doorgemaakt en op welke plekken. Net als met *Het dagboek van Anne Frank* geloven ze dat als ze twijfel kunnen zaaien over Elie Wiesel ook de geloofwaardigheid kunnen ondermijnen van al het andere dat te maken heeft met de Holocaust. David Irving mag graag de spot drijven met Wiesel, die hij maar al te graag 'Weasel' (wezel) noemt. Na het uiten van de misvatting dat er een indexkaart bestaat voor elke jood die in Auschwitz-Birkenau is geweest, vertelde Irving zijn publiek eens onder grote hilariteit:

'Ineens zijn er een heleboel mensen die zich geen overlevenden van Auschwitz meer noemen. Elie Wiesel weet bijvoorbeeld nooit zeker of hij nu in Auschwitz of Dachau of Buchenwald is geweest. [Gelach] Nou, ik wil maar zeggen, omdat er een foto, een foto is waarin hij zichzelf aanwijst als een gevangene op een foto met meerdere gevangenen in een slaapzaal in een barak in het concentratiekamp Buchenwald, en hij zei: 'Ja, dat ben ik.' Maar die foto blijkt in Auschwitz te zijn genomen, en hij zegt: 'O ja, ik bedoelde Auschwitz.' Ik bedoel maar, wat moet je nu met zulke mensen? En die arme meneer Wiesel, ik wil maar zeggen, een mens heeft natuurlijk pech als hij 'Weasel' heet, maar dat is geen excuus.' [Gelach]¹⁹

Irving is niet de enige die het op Wiesel gemunt heeft, maar zijn aanvallen behoren tot de meest bekende.²⁰

EXTREMISME ONDER DE DEKMANTEL VAN EEN RATIONEEL BETOOG

Aan het begin van deze presentatie merkte ik op dat ik aanvankelijk moest lachen toen ik hoorde dat er mensen bestonden die de Holocaust ontkenden, maar later van mening veranderde toen ik me in deze mensen begon te verdiepen. Die verandering kwam niet tot stand door de argumenten die ze gebruikten. Ik wist wel dat die niet klopten. Ook was ik er niet bang voor dat ontkenners ' een enorme invloed zouden hebben op de publieke opinie en veel mensen ervan zouden overtuigen dat de Holocaust berustte op een mythe. Het kwam door hun tactiek dat ik ervan overtuigd raakte dat ze een serieuze bedreiging vormen. Ik merkte op hoe hun tactiek zich in de periode van kort na de Tweede Wereldoorlog tot eind jaren zeventig had ontwikkeld. De ontkenning van de Holocaust bestaat al sinds het einde van de oorlog. In de eerste jaren na de oorlog waren de meeste ontkenners openlijke neonazi's – of gewone nazi's – die de verjaardag van Hitler vierden met taart en ijs en openlijk streefden naar zijn eerherstel. Bij hen was de ontkenning van de Holocaust gekoppeld aan hun verering van Hitler en het Derde Rijk. Deze ontkenners bevonden zich zo ver aan de buitenkant van het politieke spectrum dat ze op de meeste mensen over kwamen als zonderlingen die buiten alle kaders vielen.²¹ In de jaren zeventig begonnen ontkenners een andere aanpak te volgen waarmee ze hun potentiële effect konden vergroten. Met die nieuwe aanpak konden ontkenners hun ware bedoelingen camoufleren. Weg waren de SS-achtige uniformen, de Hitlergroeten, en de met hakenkruizen behangen zalen waar ze bijeenkwamen. In plaats daarvan kwamen er instellingen, publicaties en personen die het geheel een laagje van evenwichtige academische verfijning gaven. De term 'revisionisten' waarmee ze zich het liefst lieten aanduiden, was bedacht om te suggereren dat ze simpelweg 'fouten' in de geschiedschrijving wilden rechtzetten. Het instituut dat ze oprichtten had een naam die suggereerde dat het om een saaie academische onderneming ging, het Institute for Historical Review. De naam van hun blad wekte dezelfde suggestie: *Journal for Historical Review*. De programma's van hun bijeenkomsten en congressen suggereerden dat het ging om alledaagse

academische onderonsjes. Maar als je door het buitenlaagje heen prikte, kwam je hetzelfde extremisme, antisemitisme en racisme tegen. Er was niets aan de namen of hun gedrag naar de buitenwereld dat wees op hun ware motieven.

HET WEERLEGGEN VAN DE BEWERINGEN VAN ONTKENNERS

Er is een aantal manier om de beweringen van ontkenners te weerleggen. Het meest voor de hand liggende is om terug te grijpen op de talloze documenten waaruit blijkt dat hun beweringen totaal onwaar zijn. Je kunt ook basale logica gebruiken om de basale denkfout in de ontkenning van de Holocaust aan te tonen. Als de ontkenners gelijk hebben met hun stelling dat de Holocaust een mythe is, wie hebben het dan mis? De slachtoffers, degenen die zeggen: 'dit is mijn verhaal, dit is er met mij gebeurd'? Maar het zijn niet alleen de slachtoffers die het mis moeten hebben willen de ontkenners gelijk hebben. Er zijn de ooggetuigen, onder meer de Polen uit de dorpen vlakbij de kampen, die dag na dag treinen vol mensen de kampen hebben zien binnenrijden en leeg hebben zien wegrijden. En er zijn ook de mensen zoals de machinist die door Claude Lanzmann werd geïnterviewd in zijn gedenkwaardige documentaire *Shoah*. Hij is meermalen met zijn trein het kamp ingereden en er leeg weer mee weggereden. Ze wisten dat er in die kampen niet genoeg plaats was om iedereen die daar naartoe werd gebracht onder te brengen. Degenen die in de buurt woonden, konden het verbrande vlees ruiken. Er waren Polen zoals Jan Karski, die een getto en een vernietigingskamp was binnengeslopen en er later zijn ooggetuigenverslag van uitbracht, zowel in Londen als in Washington.²² Er waren Duitsers zoals de industrieel Eduard Schulte, die directeur was van een mijnbouwmaatschappij met een vestiging bij Auschwitz-Birkenau en van SS-officieren hoorde wat er in het kamp gaande was. Hij gaf de informatie over de vergassing door aan de vertegenwoordiger van het Joods Wereldcongres in Zwitserland, Gerhard Riegner.²³ Een andere 'ooggetuige' was de afvallige SS-officier Kurt Gerstein, die bij een vergassing in Belzec aanwezig was geweest en er later iets over vertelde aan een Zweedse diplomaat.²⁴ Maar dat waren niet de enige ooggetuigen. Tal van ooggetuigen aan het oostfront, waar de Duitse *Einsatzgruppen* samen met plaatselijke reservisten circa 1.000.000 joden hebben vermoord, hebben nauwkeurige, gedetailleerde getuigenissen afgelegd over de genocide.²⁵ Wie moeten het dan nog meer mis hebben? De duizenden historici die zich met het onderwerp bezighouden, onder wie Noord-Amerikanen, Europeanen, Israeli's, Zuid-Amerikanen, Australiërs en Aziaten. Die moeten er dan allemaal ingetrapt zijn of zelf in het complot zitten. Het gaat het menselijk voorstellingsvermogen te boven om te denken dat die historici en geleerden zich allemaal door zo'n schijnvertoning hebben laten foppen.

En dan is er nog een bron die niet kan kloppen willen de ontkenners gelijk hebben met hun beweringen. Ik heb het natuurlijk over de daders zelf. Die laatste bron is vanuit deductief en forensisch perspectief misschien wel het cruciaalst van alles. De daders zijn natuurlijk het beste in staat om de beweringen van de ontkenners te bevestigen of ontkrachten. Hun getuigenis legt eigenlijk nog meer gewicht in de schaal dan die van de slachtoffers, want in alle rechtstelsels heeft een schuldbekenenis van een dader meer invloed dan een aanklacht van een slachtoffer. De daders hebben de moordpartijen niet alleen onweersproken gelaten, ze hebben zelfs bevestigd dat ze hebben plaatsgevonden. Hoe kunnen ontkenners dan verklaren dat er in geen van de processen over oorlogsmisdaden na de Tweede Oorlog ook maar één dader van welke nationaliteit dan ook is geweest die heeft ontkend dat die gebeurtenissen hebben plaatsgevonden? Ze hebben misschien wel gezegd: 'Ik werd gedwongen om mensen te doden', maar niet één van hen heeft ontkend dat het is gebeurd. Sterker nog, de daders hebben niet alleen niet ontkend dat het heeft plaatsgevonden, ze hebben zelfs een aantal van de meest

essentiële details verschaft over de gang van zaken bij de slachting. Dat was zo bij het Eichmann-proces (1961), het tweede Auschwitzproces in Frankfurt (1963) en een reeks andere processen tegen oorlogsmisdadigers.²⁶ Ontkenners proberen twijfel te zaaien over de schuldbekentenissen van deze Duitsers door te stellen dat de daders zich als krijgsgevangenen in handen van de geallieerden bevonden toen ze schuld bekenden aan de genocide. Volgens de ontkenners hebben de geallieerden de Duitse krijgsgevangenen op last van de joden gedwongen zulke schuldbekentenissen af te leggen. Maar met wat voor dreigementen hadden de geallieerden dan kunnen schermen die erger waren dan de straf die hen na een schuldbekentenis te wachten stond? (Zeiden degenen die hen gevangen hielden: 'Ik maak je dood als je niet bekennt dat je schuldig bent aan massamoord'?) Als de daders zulke misdaden bekenden, konden ze erop rekenen dat ze zwaar zouden worden gestraft. Kortom, de mensen die hen vasthielden konden hen niets meer aandoen. Maar komplotdenkers laten zich aan zulke logica natuurlijk niets gelegen liggen.

Als Duitsland niet schuldig was aan zo'n immense misdaad, waarom accepteerden ze na de oorlog dan zo'n financiële en morele last? Ontkenners stellen dat de joden de mythe van de Holocaust met zoveel succes wisten te verbreiden en bewijsmateriaal wisten te fabriceren dat Duitsland de schuldenlast wel moest accepteren, zelfs al was men onschuldig. Volgens de ontkenners hebben de joden Duitsland duidelijk gemaakt dat ze alleen weer konden worden toegelaten tot de familie van beschaafde volkeren als ze erkenden schuldig te zijn aan deze weerzinwekkende misdaad. Ook hier ligt een denkfout besloten in de beweringen van de ontkenners. De Duitse leiders moeten toch hebben ingezien dat ze hun land zouden opzadelen met een gruwelijke erfenis door de verantwoordelijkheid te accepteren voor een slachting van ongekende omvang, waarbij een heel volk van het ene einde van het continent tot het andere en ver daarbuiten moest worden weggevaagd. Ze zouden daarmee, volgens de ontkenners ten onrechte, een misdaad van ongekende omvang toegeven. En dat is ook precies wat er is gebeurd. Om weer te worden toegelaten tot de familie van beschaafde volkeren, accepteerden de Duitsers de verantwoordelijkheid voor een gruwelijke misdaad van ongekende proporties, een misdaad die ze volgens de ontkenners niet hadden begaan. Het probleem met die bewering van de ontkenners is dat Duitsland na meer dan zeven decennia nog steeds de last van de genocide met zich meedraagt. De landspolitiek, het beleid en het gedrag worden door de wereld bekeken door de bril van deze genocide.

Ontkenners beweren dat veel van de talloze documenten die getuigen van massamoord op joden vervalst zijn. Maar het vervalsen en archiveren van zulke documenten zou een uitzonderlijk moeilijke, zo niet onmogelijke opgave geweest zijn. Officiële Duitse documenten uit de betreffende periode hadden registratienummers, dossieraanduidingen en een uitgebreide reeks van andere kenmerken. Een vervalsing zou een nummer moeten hebben dat strookte met de voorgaande nummers en daarop aansloot in hetzelfde dossier. Het document zou met hetzelfde lettertype en typemachinelint van dezelfde kwaliteit moeten zijn uitgetypt. (De meeste mensen van onder de 40 hebben geen idee wat dat inhoudt.) Bovendien hadden kopieën van hetzelfde document dan ook in andere dossiers moeten zijn opgeborgen. Als het bijvoorbeeld om een brief ging, dan had die in het dossier van de ontvanger moeten zijn bijgevoegd en een kopie daarvan in het dossier van de afzender. Kortom, zulke documenten kunnen niet uit het luchtledige worden gecreëerd en massaal geproduceerd.

De lijst van onlogische argumenten gaat maar door. Ontkenners houden vol dat als het Derde Rijk, een regime dat ze beschouwen als het toppunt van efficiëntie en macht, alle joden had willen vermoorden, dat zij er dan wel voor hadden gezorgd dat er geen getuigen meer waren die het

bestaan van de dodenkampen en de genocide konden navertellen. Het feit dat er aan het einde van de oorlog nog 'overlevenden' waren, bewijst volgens de ontkenners dat er geen genocide heeft plaatsgevonden. Als dat wel zo was geweest, dan hadden de Duitsers nooit getuigen in leven gelaten. Je hoeft het bewijsmateriaal niet te kennen om te de inherente denkfout in deze redenering te doorzien. De redenering van de ontkenners gaat uit van de veronderstelling dat het Derde Rijk altijd zijn doelen bereikte en nooit zo slordig zou zijn geweest om ooggetuigen in leven te laten. Het probleem met deze bewering is dat Duitsland er ook op gebeten was om de oorlog te winnen. Toch liep het uit op een nederlaag. De aanname dat het Derde Rijk altijd zijn doelen bereikte, is dus een volslagen verkeerde veronderstelling. Alles wat volgt uit die veronderstelling klopt dus evenmin.

Verweer tegen de Holocaustontkenners: de bewijsvoering

Bij het verweer tegen de aanklacht wegens smaad die David Irving aanhangig had gemaakt, kon mijn juridisch adviseur kiezen tussen twee verschillende bewijsvoeringstrategieën. Ook hier moesten we de meest effectieve methode kiezen om de drogredeneringen van de ontkenners te weerleggen. We hadden een overvloed aan documenten, bewijsmateriaal en getuigenverklaringen over de Holocaust bij de rechtbank kunnen indienen om onomstotelijk te bewijzen wat er destijds is gebeurd. Dat noem ik de bevestigende aanpak, dat wil zeggen, je bevestigt dan de feiten van de Holocaust. Dit is een constructieve benadering waarbij voorlichting wordt gegeven over de Holocaust en het absurde van de beweringen van de ontkenners wordt aangetoond. Die strategie zou echter hebben geleid tot een strijd tussen gelijken, een debat over de Holocaust. De historische documentatie die we dan aan de rechtbank hadden voorgelegd zou dan worden gewogen tegen de leugens en verdraaiingen van Irving en de andere ontkenners. We twijfelden er niet aan dat we de echtheid van die documenten konden aantonen, maar daardoor zou de rechtszaal het toneel worden van een debat over de vraag of de Holocaust wel of niet heeft plaatsgevonden. Dat was in 1988 al eerder gebeurd in het proces tegen Ernst Zündel in Toronto‡. De kranten deden toen dagelijks verslag van de debatten in de rechtszaal, bijv. of er zwembaden waren in Auschwitz-Birkenau.

Ik vertelde mijn advocaten – en daar waren ze het mee eens – dat er weliswaar veel te discussiëren valt over de Holocaust, maar dat er geen discussie mogelijk was over de vraag of die al dan niet heeft plaatsgevonden. De Holocaust zelf moest uitgebreid worden onderzocht. Het onderwerp van discussie onder geleerden zou dat onderzoek moeten zijn, en dat is het ook. Maar het bestaan van de Holocaust zelf is geen onderwerp van discussie. We voeren ook geen discussie over de vraag of de Tweede Wereldoorlog echt is gebeurd en of de aarde plat is. Omdat we zo'n discussie geen plaats wilden geven in de rechtszaal, kozen we voor een andere route. Aangezien de bewijslast in het Britse rechtstelsel bij de verweerder ligt, moesten we bewijzen dat mijn beweringen over hem klopten, namelijk dat hij een Holocaustontkenner en een geschiedvervalser was. Dat hebben we gedaan door zijn voetnoten na te trekken tot bij de bron en

‡ Ernst Zündel, een Duits-Canadese Holocaustontkenner, werd in Canada aangeklaagd wegens het publiceren van pro-nazigeschriften waarin de Holocaust ontkend werd.

Het eerste proces, waarin de rechter de Holocaust niet voor kennisgeving wilde aannemen, groeide uit tot een roemrucht debat over de authenticiteit van de Holocaust.

Bij het tweede proces verkondigde David Irving als getuige voor de verdediging openlijk zijn overtuiging dat er geen joden waren vermoord in het kader van een vernietigingsproject van de nazi's en dat er in de gaskamers geen mensen waren vergast.

aan te tonen dat vrijwel elke bewering die hij over het niet bestaan van de Holocaust had gedaan terug te voeren was op een verzinsel, verdraaiing of aperte leugen. We kwamen erachter dat hij data veranderde, de volgorde van gebeurtenissen herschikte, fout citeerde en aanwijzingen en bewijsmateriaal op allerlei manieren verdraaide.²⁷ Kort gezegd, in plaats van voor de rechtbank te bewijzen wat er *wel* was gebeurd, bewezen we dat wat volgens David Irving was gebeurd, *niet* was gebeurd. Richard Evans, onze belangrijkste getuige-geschiedkundige, merkte het volgende op:

‘het algemene doel van de verslagen, al of niet van deskundigen, was niet om aan te tonen wat er in werkelijkheid was gebeurd.... Het doel was veeleer om aan de rechtbank bewijs voor te leggen dat geen enkele weldenkende, onpartijdige kenner bij het schrijven over die kwesties kon negeren.’ En dat bewijs ondersteunde op zijn beurt weer het betoog van de verweerder dat Irving niet objectief en onpartijdig was bij zijn bespreking van die kwesties.²⁸

We haalden zijn voornaamste stellingen onderuit, en daarmee ook die van andere ontkenners, door te laten zien dat hun zogenaamde bewijs was gebaseerd op leugens, verzinsels en verdraaiingen.²⁹

We behaalden een beslissende overwinning. De rechter oordeelde dat David Irving een leugenaar was die een tendentius beeld van de geschiedenis verkondigde. In zijn baanbrekende beslissing schreef de rechter: ‘Het lijkt mij onbetwistbaar dat Irving kan worden aangemerkt als een Holocaustontkenner.’ Het belangrijkste was nog wel dat de rechter ervan overtuigd was dat Irvings afspiegeling van de geschiedenis ‘lijnrecht ingaat tegen het beschikbare bewijs.’ Zijn beweringen waren zo ‘buitensporig’ en ‘apert misplaatst’ dat het niet kon gaan om ‘onbedoelde’ vergissingen van zijn kant.³⁰ Met andere woorden, het ging hier niet om het soort fouten dat alle schrijvers wel eens maken wanneer ze aan een boek werken. Het waren opzettelijke vervalsingen die bedoeld waren om de Holocaust af te schilderen als een mythe.³¹

Irvings poging om zichzelf voor te doen als een onpartijdige historicus die alleen geïnteresseerd was in het corrigeren van foutieve geschiedschrijving werd bestreden met het bewijs dat we aan de rechtbank voorlegden. We toonden bij de rechtbank aan dat hij ook een neonazi, een racist en een antisemiet was. Dat hebben we gedaan om twee redenen. Ten eerste om de rechter te laten zien met wat voor bevooroordeelde racisten Irving omging en voor wie hij sprak. Maar wat nog belangrijker is, we wilden bij de rechtbank aantonen dat zijn ontkenning niet *ex nihilo* voortkwam, maar was geworteld in zijn bevooroordeelde, racistische *Weltanschauung*. Uit de rechterlijke uitspraak bleek wel dat we daarin zijn geslaagd. Irving ‘houdt er denkbeelden op na die nazistisch en antisemitisch zijn en hij is een actieve voorvechter en aanhanger van extreem rechtse politiek, wat de gevolgtrekking ondersteunt dat hij historisch bewijsmateriaal verdraait om het te laten aansluiten bij zijn ideologische overtuigingen.’³² Over Irvings racisme verklaarde hij: ‘Ik concludeer dat de aantijging dat Irving een racist is ook gegrond is... De manier waarop Irving spreekt over het wegvagen van zwarten, homoseksuelen en drugsverslaafden door de aidsepidemie heeft naar mijn mening een uitgesproken racistische teneur.’³³ De rechter was niet minder uitgesproken over Irvings antisemitisme: ‘Irving is een antisemiet. Zijn woorden zijn gericht tegen joden, niet alleen als individu maar ook als groep, aangezien ze in hun beschrijvingen van Semitische mensen, hun eigenschappen en hun voorkomen beurtelings vijandig, kritisch, kwetsend en laatdunkend zijn.’³⁴ Dat hij omging met extreemrechtse elementen was de rechter ook duidelijk geworden. ‘Wat mij betreft is afdoende aangetoond dat Irving veelvuldig omgaat met rechtse extremisten. Ik twijfel er niet aan dat de meesten, zo niet allen, neonazi's zijn die de Holocaust ontkennen en racistisch en antisemitisch zijn. Ik twijfel er evenmin aan dat Irving op de

hoogte was van hun politieke denkbeelden. Dat Irving met zulke personen omgaat, duidt er naar mijn oordeel op dat hij het met veel van hun politieke ideeën eens is.³⁵ Dit proces heeft niet alleen aangetoond dat er nauwe banden tussen ontkenning en racisme en antisemitisme bestaan, maar ook dat het bij ontkenners om meer gaat dan feiten en meningen. Het gaat om feiten, meningen en leugens. Ontkenners houden vol dat hun argumenten ‘meningen’ zijn die bij de discussie over de Holocaust moeten worden meegenomen. Maar zoals we onomstotelijk bij de rechtbank hebben aangetoond, bestaan die meningen uit leugens, leugens waarvan de ontkenners hopen dat ze de ware feiten uiteindelijk gaan verdringen.

ONTKENNING VAN DE HOLOCAUST: EEUWENOUW ANTISEMITISME IN EEN NIEUW JASJE

Nu we de *modus operandi* van de ontkenners hebben laten zien en hebben besproken hoe we hun verdraaiingen aan het licht kunnen brengen, is het tijd om over te gaan naar de verklaring van de ontkenners waarom de joden die ‘mythe’ van een genocide gecreëerd zouden hebben. Volgens hen hebben de joden dit verhaal verzonnen om een eigen staat te krijgen en enorme herstelbetalingen binnen te halen. Ze maakten zich niet druk om de miljoenen mensen die werden gedupeerd door hun daden. Ze waren alleen uit op hun eigen politieke en financiële gewin. Ze zondigden niet alleen tegen Duitsland door dat land op te zadelen met een oneerlijke morele en fiscale last, maar verdreven een ander volk uit hun land om daar zelf de macht te grijpen. Die ‘verklaring’ berust op klassieke antisemitische denkbeelden die geworteld zijn in het verhaal over de moord op Jezus in het Nieuwe Testament. Net zoals de joden de veel machtigere Romeinen wisten over te halen om de onschuldige Jezus te kruisigen, zo wisten ze de veel machtigere geallieerden en de wereldmedia ook over te halen om hen te helpen bewijzen voor massamoord te creëren. De beschuldigingen van de ontkenners – de joden fabriceerden bewijsmateriaal, kregen krijgsgevangenen zo ver dat ze misdaden bekenden die ze niet hadden begaan en dwongen Duitsland een enorme financiële en morele last op zich te nemen – berusten op een beeld van joodse macht die ver genoeg reikte om dit gigantische complot waar te maken. Zoals de joden Jezus te gronde richtten (en doodmaakten), zo deden ze dat ook bij het Duitsland van na de oorlog, door dat land de vreselijke morele, politieke en financiële last van de Holocaust op te leggen. Zoals duizenden mensen werden beroofd van de goddelijke goedheid van Jezus, zo werd ook een heel volk beroofd van zijn land. Het verhaal van de moord op Jezus en de manier waarop dit door de kerkvaders werd uitgedragen, groeide uit tot een sjabloon van millennialange antisemitische beschuldigingen. Een klein aantal joden dupeert een groot aantal christenen (of een andere willekeurige etnische of religieuze groep) voor hun eigen materiële en financiële gewin.³⁶ Die gedachtegang berust in de kern op de idee dat de joden niet het slachtoffer maar de schuldigen waren. De ontkenning van de Holocaust maakt deel uit van dat antisemitische continuüm, want er wordt mee gesuggereerd dat de joden weliswaar niet door de Duitsers zijn vermoord, maar dit door hun slinkse streken wel hadden verdiend. Waar het om draait is dat de wereld moet inzien dat de ontkenning van de Holocaust – en in het verlengde daarvan het antisemitisme in het algemeen – niet voortkomt uit cognitieve lacunes of fouten. Met andere woorden, het is niet dat antisemieten niet doorhebben dat de joden het niet voor het zeggen hebben bij de banken en niet de media in handen hebben, anderen kwaad willen doen of het buitenlandbeleid bepalen. Zo berust de ontkenning van de Holocaust ook niet op het feit dat de ontkenners cruciale informatie missen of dat ze niet dat ene document hebben gezien dat hen ervan kan overtuigen dat de Holocaust echt heeft plaatsgevonden. Het is niet zo dat ze verkeerd zijn geïnformeerd over de genocide en dat de verkeerde informatie alleen maar hoeft te worden

gecorrigeerd om hen terug te brengen naar het pad van de waarheid. Het beeld dat antisemieten hebben van de joden en het beeld dat de ontkenners hebben van de genocide wordt vervormd door de bril waarmee ze de 'vuige, kwaadaardige' eigenschappen van de jood bezien. Daarom vinden ontkenners de irrationele, absurde aantijgingen over die goed gedocumenteerde genocide 'volkomen logisch'. Hun *Weltanschauung* is gevormd door vooroordelen. En denk daarbij ook eens aan de etymologie van het woord 'oordeel': oordelen vooraf, je mening klaar hebben zonder af te gaan op de feiten. Zo gaat dat met ontkenners. Ze weten van het begin af aan dat die afschuwelijke aantijgingen tegen de joden wel waar moeten zijn.

WETGEVING TEGEN ONTKENNING VAN DE HOLOCAUST

Sommige landen hebben de ontkenning van de Holocaust met wettelijke maatregelen aangepakt. In ongeveer de helft van de Europese landen zijn wetten aangenomen die de ontkenning van genocide in het algemeen strafbaar stellen, en in sommige gevallen ontkenning van de Holocaust in het bijzonder. § Voorstanders van die wetten stellen dat ontkenners slachtoffers kwetsen, haat zaaien en proberen een volkomen verketterd, verdorven en gevaarlijk politiek stelsel nieuw leven in te blazen. Verder stellen ze dat Hitler en zijn trawanten ook met het uiten van meningen zijn begonnen. Het is dus noodzakelijk om een signaal af te geven dat bepaalde uitingen niet door beschaafde naties worden getolereerd. Tegen degenen die wijzen op de vrijheid van meningsuiting brengen ze in dat veel uitingen, waaronder verraad, laster en overdracht van staatsgeheimen, al bij wet zijn gereguleerd.

Gezien de meer dan zes jaar durende juridische strijd waaraan David Irving mij heeft onderworpen omdat ik hem een Holocaustontkenner had genoemd, gaan veel mensen ervan uit dat ik een sterke voorstander ben van zulke wetten. Maar dat is niet zo. Ten eerste geeft de garantie op vrije meningsuiting mensen het recht zich volslagen belachelijk te maken. Bovendien prevaleert het recht op vrije meningsuiting boven de angst dat mensen aanstoot zouden kunnen nemen aan bepaalde uitingen.

Mijn standpunt is niet alleen gebaseerd op het argument van de vrije meningsuiting. Ik geloof ook niet dat wetten die het ontkennen van de Holocaust verbieden effectief en strategisch gezien verstandig zijn. Beklaagden groeien dan al snel uit tot martelaren die medeleven wekken, zelfs bij degenen die de ideeën die worden uitgedragen verwerpelijk vinden. Verder krijgen dingen die bij wet verboden zijn al snel een aura van 'verboden vruchten', waardoor ze aantrekkelijker en aantrekkelijker worden voor bepaalde maatschappelijke groepen. Zoals bijvoorbeeld voor miskende jongeren.

Maar het belangrijkste is nog wel dat wetten tegen de ontkenning van de Holocaust de suggestie wekken dat we niet genoeg feiten en documentatie hebben om te bewijzen dat ontkenning van de Holocaust een volslagen foute stellingname is. Mijn juristen en ik hebben David Irvings poging om mijn werk tot laster te bestempelen, niet afgeslagen met behulp van een wet die ontkenning van de Holocaust verbiedt, maar met behulp van historische feiten. We hebben zijn voetnoten nagetrokken en aangetoond dat zijn beweringen berustten op verhullingen, verzinsels en vervalsingen. De nederlaag die we David Irving hebben toegebracht is een veel krachtiger

§ Tot die landen behoren België, Duitsland, Frankrijk, Litouwen, Luxemburg, Oostenrijk, Polen, Roemenië Spanje, Tsjechië en Zwitserland.

commentaar op zijn werk omdat hij gebaseerd is op feiten en niet op de beschermende werking van een algemene wet die ontkenning van de Holocaust verbiedt. Het heeft lang geduurd en veel gekost, maar de reputatie van Irving als iemand die iets zinnigs te zeggen heeft over de Holocaust, is aan flarden. Ironisch genoeg zou dat nooit zijn gebeurd als er in het Verenigd Koninkrijk wetten hadden bestaan die de ontkenning van de Holocaust verboden. Maar weerstand tegen zulke wetten is op veel meer gebaseerd dan mijn eigen belang alleen. Ik betwijfel of het wel zo effectief is om politici de macht te geven de geschiedschrijving aan banden te leggen en goedgekeurde versies van de geschiedenis te autoriseren.

Ik wil hierbij twee kanttekeningen plaatsen bij mijn weerstand tegen een wettelijk verbod op ontkenning van de Holocaust. Ik ben er sterk van overtuigd dat de wet geen beschermend schild mag bieden voor mensen die zich schuldig maken aan opruiing en anderen tot geweld aanzetten. Sommige mensen gooien stenen. Anderen gebruiken woorden om mensen ertoe aan te zetten stenen te gooien. Beide groepen zijn even schuldig. Ten tweede begrijp ik volledig waarom landen als Duitsland en Oostenrijk, waar de bakermat lag van de Holocaust, wetten tegen ontkenning van de Holocaust hebben. De geografische context waarin iets wordt gezegd is van cruciaal belang. Openlijk vertoon van hakenkruizen en ontkenning van de Holocaust komt anders over in Atlanta dan in Berlijn of Wenen. Ik weet dat het misschien tegenstrijdig is, maar ik moet denken aan iets wat Ralph Waldo Emerson lang geleden heeft geschreven: 'Dwaze rechtlijnigheid is de plaaggeest van kleinzieligen en wordt bewonderd door kleinzielige staatslieden, filosofen en godgeleerden.' Sommige tegenstrijdigheden zijn legitiem. Dit is volgens mij een voorbeeld daarvan.

Tijdens een bezoek aan Sarajevo zei een hoogleraar, toevallig een Servische, tegen mij dat ze zulke wetten nodig vond in haar regio. 'Het ontkennen van de gruwelijkheden die hier halverwege de jaren negentig hebben plaatsgevonden zou wettelijk niet moeten kunnen, in ieder geval nu en in de nabije toekomst niet.' Ze stelde dat ze in een land woonde waar de wet nooit op een rechtvaardige, onpartijdige en democratische manier was gehandhaafd. Als er een wet was tegen misdaden die in deze regio tegen de mensheid zijn begaan, zouden de mensen vertrouwen in hun rechtstelsel krijgen en niet meer proberen op een andere manier gerechtigheid te krijgen.

Conclusie

Hoewel ontkenning van de Holocaust tot nu toe in het algemeen weinig overtuigingskracht heeft in het maatschappelijk discours, vragen velen zich af of de ontkenners meer succes zullen krijgen wanneer de laatste overlevende is overleden. Sommigen zijn bang dat er een 'zachtere' vorm zal ontstaan met het karakter van een 'ja-maar'-syndroom, waarbij wordt gezegd: 'Er waren wel gaskamers, maar waarschijnlijk niet zoveel als wordt beweerd; er zijn wel joden omgekomen, maar waarschijnlijk niet zoveel als wordt beweerd; de Duitsers hebben wel kwaad gedaan, maar dat gold ook voor de geallieerden'; of 'de joden zijn wel slecht behandeld maar wat ze hebben meegemaakt hadden ze voor een groot deel ook verdiend.' Door het gebruik van internet en sociale media is het veel makkelijker geworden om zulke ideeën te verbreiden. Deze middelen hebben tot doel om jonge mensen te bereiken en beïnvloeden, en veel van hen staan sceptisch tegenover de waarheid en zijn minder geneigd om op 'deskundigen' te vertrouwen. In de jaren die voor ons liggen zal de 'ja maar'-revisie van de geschiedenis – die van de 'zachte' ontkenning – waarschijnlijk een prominentere plaats gaan innemen dan de glasharde ontkenning van de Holocaust. Of het nu om de zachte of harde vorm van ontkenning gaat, ze zijn uiteindelijk allebei gebaseerd op traditionele antisemitische denkbeelden. Ontkenning bestrijden als een cognitief probleem is vechten tegen windmolens en een doolhof zonder uitgang betreden. Door de ontkenning te plaatsen in de context van antisemitisme onthullen we haar ware aard.

Mijn waardering gaat uit naar Maureen McLaughlin voor haar werk op www.hdot.org, dat een belangrijke bron vormde voor deze verhandeling, en voor haar opmerkingen bij de tekst en haar hulp.

¹ Zie voor een meer volledige weerlegging van de argumenten van ontkenners: Deborah Lipstadt, *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory* (New York: Free Press, 1993); Michael Shermer en Alex Grobman, *Denying History: Who Says the Holocaust Never Happened? And Why do they Say it?* (Berkeley, Calif.: University of California Press, 2000); “Debunking Deniers,” *Holocaust Denial on Trial* (website) www.hdot.org. (Hierna: HDOT).

² “Auschwitz-Birkenau Gas Chambers: Air Raid Shelters,” in Debunking Holocaust Deniers, <https://www.hdot.org/debunking-denial/ab11-air-raid-shelters/>; *Irving tegen Penguin UK en Lipstadt*, Transcript, dag 8, 11 januari 2000, p. 101, <https://www.hdot.org/day08/#>; Transcript dag 32, 15 maart 2000, p. 178, https://www.hdot.org/day32/#d_32p_3s_4; Robert Jan van Pelt, *The Case for Auschwitz: Evidence from the Irving Trial* (Bloomington: Indiana University Press, 2002), pp. 314, 316, 319. Zie de plattegrond van september 1944, p. 319.

³ Van Pelt, *The Case for Auschwitz*, pp. 88, 426-28.

⁴ Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt, 24 februari 2000, dag 25, pp. 89,91,93,122,166, <https://www.hdot.org/day25/#>.

⁵ Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt, 7 februari 2000, dag 16, Onderdeel 45.10-58.7, pp. 51 e.v., <https://www.hdot.org/day16/#>

⁶ Zoals Christopher Browning in zijn verslag voor de rechtbank opmerkte:

In twee gevallen werden de redenen voor de executies stelselmatig en tot in detail beschreven in de rapporten van de Einsatzgruppen. Een van de redenen die Einsatzgruppe C had vermeld, was simpelweg: ‘Joden algemeen’⁶¹ (Juden allgemein). *Einsatzgruppe A* vermeldde ook redenen voor het doodschieten: behalve deelname aan de communistische partij, opruiing, verzetsactiviteiten en spionage, werd ook simpelweg genoemd: ‘Behoren tot het joodse ras.’ (Zugehörigkeit zur jüdischen Rasse) Kortom, joden moesten dood omdat ze joden waren, of er nu een excuus voor vermeld was of niet. En in feite vonden veel executies plaats zonder dat er een of ander excuus voor werd opgevoerd. Joden werden gedood om wie ze waren, niet om wat ze hadden gedaan.

De term ‘speciale behandeling’ (Sonderbehandlung) komt voor het eerst in de incidentrapporten voor in nr. 21 van 13 juli 1941. In het rapport staat dat het *Einsatzkommando* in Vilna op 8 juli al 321 joden had geliquideerd. Bovendien wordt daarin beschreven hoe dit in zijn werk ging, namelijk dat er 150 Litouwers waren aangenomen ‘om te helpen bij de liquidatie van de joden. ...Zij hebben de joden gearresteerd en naar

concentratiekampen gebracht waar ze dezelfde dag nog de *speciale behandeling* hebben gekregen. (cursivering van mij) Dit karwei is nu begonnen, en zo worden er dagelijks ongeveer 500 joden, onder meer saboteurs, geliquideerd.’ In een alinea van *Einsatzgruppe B* stond dat 640 joden uit het getto van Nevel ‘geliquideerd’ waren. In de volgende alinea staat vermeld dat in Janovichi 1025 joden ‘de speciale behandeling hebben gekregen’ (wurden...sonderbehandelt).

In een rapport van *Einsatzgruppe B* van een maand later stond een lange lijst van acties waarin de moordpartijen afwisselend met meerdere termen werden aangeduid. In Belowchschina werden 272 joden ‘geliquideerd’ (liquidierd). In Mogilev brachten *Einsatzkommando 8* en de Ordnungspolizei ‘113 joden naar hun liquidatie’ (brachte 113 Juden zur Liquidierung). In Schidow werden 627 joden ‘geliquideerd. Bij een volgende actie werden nog eens 812 personen van het mannelijke en het vrouwelijke geslacht onderworpen aan de speciale behandeling. Zonder uitzondering ging het hier om inferieure elementen wat betreft ras en geestelijke vermogens’ (...liquidierd. In einer weiteren Aktion wurden noch 812 männliche und weibliche Personen der Sonderbehandlung unterzogen. Es handelte sich durchweg um rassistisch und geistig minderwertige Elemente.). In Minsk ‘executeerde’ (exekutierte) *Einsatzkommando 8* 41 personen, ‘voornamelijk’ (vorwiegend) joden. In Talka werden ‘222 joden naar hun liquidatie geleid’ (222 Juden zur Liquidierung gebracht wurden). Vervolgens werden in Marina-Gorka ‘996 mannelijke en vrouwelijke joden onderworpen aan de speciale behandeling.’ (wurden 996 männliche und weibliche Juden der Sonderbehandlung unterzogen) In Borisov werden 83 joden doodgeschoten.’ (erschossen) In Krupka en Sholpenitsche werden respectievelijk 912 en 833 joden ‘geliquideerd.’ (liquidierd) ‘Het Rayon Krupka kan nu als jodenvrij worden beschouwd.’ (Die Rayon Krupka kann damit als judenfrei angesehen werden.) In Bobruisk ‘executeerde’ (exekutierte) *Einsatzkommando 8* 418 personen, onder meer ‘opstandige joden’ (widerstehlichen Juden). Vervolgens begon op 8 oktober 1941 de ‘totale liquidatie van de joden in het getto van Vitebsk. Het aantal joden dat voor speciale behandeling werd overgebracht kwam uit op circa 3000.’ (der restlosen Liquidierung der im Ghetto in Witebsk befindlichen Juden begonnen. Die Zahl der zur Sonderbehandlung gelangenden Juden beläuft sich auf etwa 3000.) In Ostrovno werden 169 joden ‘doodgeschoten’(erschossen), en tot slot kregen 52 joden die uit Gorodok waren gevluht ‘de speciale behandeling’ (sonderbehandelt). In een volgend rapport stond: ‘Het getto in Vitebsk is ontruimd. Hierbij werden in totaal 4090 joden van beide geslachten doodgeschoten.’ (In Witebsk wurde das Ghetto geräumt, wobei insgesamt 4090 Juden beiderlei Geschlechts erschossen wurden.) Kortom, de term ‘speciale behandeling’ (en in dit geval ook ‘ontruiming’) werd in de rapporten vaak afwisselend gebruikt met ‘geliquideerd’, ‘geëxecuteerd’ en ‘doodgeschoten’ zonder een serieuze poging om te verhullen wat er gaande was.’

Christopher Browning, “Evidence for the Implementation of the Final Solution,” IV.C/4.3.4, <https://www.hdot.org/browning/#>

⁷ “Einsatzgruppen: Jews and Partisans,” in Debunking Holocaust Denial, <https://www.hdot.org/debunking-denial/ezg7-partisans/>

⁸ *Het rapport Jäger*, <https://fcit.usf.edu/holocaust/resource/document/DocJager.htm> . Zie voor een compilatie van documenten en bewijsmateriaal van het bestaan van de rapporten van de *Einsatzgruppen* HDOT, “Einsatzgruppen: The Authenticity of the Einsatzgruppen Reports,” <https://www.hdot.org/debunking-denial/ezg3-authenticity-reports/> . Zie voor achtergrondinformatie over het aantal slachtoffers dat in deze rapporten wordt genoemd en de juistheid van die cijfers “Einsatzgruppen: Reliability of Figures in Reports,” <https://www.hdot.org/debunking-denial/ezg4-reliability-reports/>.

⁹ John Weir, "The Plum Cake," *The Revisionist*, www.codoh.com/revisionist/comment/tr08plumcake.htm

¹⁰ Zie voor achtergrondinformatie over deze bewering van ontkeners en het bij de rechtbank ingediende bewijs om de tekortkomingen van die geschiedkundige stelling aan te tonen “Adolf Hitler: Hitler’s Order,” <https://www.hdot.org/debunking-denial/ah1-hitlers-orders/>

¹¹ Heinz Peter Longerich, “Hitler’s Role in the Persecution of the Jews by the Nazi Regime,” onderdeel 20.6- 20.10, HDOT, *Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt*, <https://www.hdot.org/longrole/#>

¹² ‘Holocaust “myth” as Jewish extortion’ *David Irving: A Political Self-Portrait*, (Hierna: HDOT, *Political Self-Portrait*), Onderdeel 1.2/C, 1.2/J, <https://www.hdot.org/david-irving-a-political-self-portrait/>

¹³ Evans, *Lying*, p,181.

¹⁴ ‘Holocaust ‘myth’ as Jewish extortion’ *David Irving: A Political Self-Portrait*, (Hierna: HDOT, *Political Self-Portrait*), Onderdeel 1.2/C, 1.2/J, <https://www.hdot.org/david-irving-a-political-self-portrait/>

¹⁵ Zie voor een samenvatting van de geschiedvervalsing van de ontkeners over het bombardement op Dresden het rapport van Richard Evans in de zaak Irving tegen Penguin UK en Lipstadt, “The Bombing of Dresden in 1945,” *Evans Report for Irving v. Penguin and Lipstadt*, 5.2 (C), https://www.hdot.org/evans/#evans_5-2

¹⁶ Evans, *Lying*, p. 181.

¹⁷ H.J.J. Hardy, David Barnouw; Gerrold van der Stroom, A. H. Paape, *The Diary of Anne Frank: The Critical Edition* (New York: Netherlands State Institute for War Documentation 1989).

¹⁸ Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt, 15 februari 2000, dag 20, Deel I: Procesinleiding (1.1 t/m 1.26), https://www.hdot.org/day20_toc/ . Zie voor een analyse van de aanvallen van de ontkeners op het *Dagboek* het artikel ‘How Do We Know the Diary of Anne Frank is Authentic?’, <https://www.hdot.org/debunking-denial/af2-diary-authentic/> Voor bewijs tegen de bewering van de ontkeners dat het *Dagboek* is geschreven met een ballpointpen, die pas na de oorlog in omloop

kwam bij het grote publiek, wat zou inhouden dat het *Dagboek* een creatie van na de oorlog was, zie “Anne Frank’s Diary: Written in Ballpoint Pen?” <https://www.hdot.org/debunking-denial/af3-ballpoint-pen/>

¹⁹ “Mockery of Holocaust Survivors,” *Political Self-Portrait*, 1.4F <https://www.hdot.org/david-irving-a-political-self-portrait/>

²⁰ Een betrekkelijk onbekende hoogleraar Franse literatuur aan de Georgia State University heeft een aanval op Wiesel geschreven dat vol fouten en verdraaiingen staat en Wiesel bestempelt als een ‘con man’ (oplichter) Zie David O’Connell, “Georgia State Prof Calls Elie Wiesel ‘A Con Man’: Elie Wiesel and The Catholics,” *Rense.com*, (Dit artikel is oorspronkelijk gepubliceerd in *Culture Wars*, November 2004.) <http://rense.com/general70/conf.htm>

²¹ Gideon Resnick, “David Duke: Trump Makes Hitler Great Again,” *The Daily Beast*, 17 maart 2016 <http://www.thedailybeast.com/david-duke-trump-makes-hitler-great-again>. Zie voor achtergrondmateriaal over het Institute for Historical Review en revisionisme het rapport van Richard Evans dat door de verdediging is ingediend in de zaak Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt. Richard Evans, “David Irving, Hitler and Holocaust Denial,” https://www.hdot.org/evans/#evans_3-5 .

²² Jan Karski, *Story of a Secret State* (Boston: Houghton Mifflin Co., 1944).

²³ Walter Laqueur & Richard Breitman, *Breaking the Silence* (New York: Simon and Schuster, 1986).

²⁴ Saul Friedländer, *Kurt Gerstein: The Ambiguity of Good* (New York: Alfred A Knopf, 1969). Zie voor meer achtergrondinformatie over Gerstein “Introduction: *Who Was Kurt Gerstein? What is the Gerstein Report?*” <https://www.hdot.org/debunking-denial/gr1-intro/>

²⁵ Patrick Debois, *Holocaust by Bullets* (Boston: St. Martin’s Griffiths, 2009).

²⁶ Zie voor persoonlijke getuigenverklaringen van daders Ernst Klee en Willi Dressen, en Volker Riess, *Those Were the Days: The Holocaust through the Eyes of the Perpetrators and Bystanders* (London: Hamish Hamilton, 1991).

²⁷ ‘Ik neem daarbij in aanmerking dat overtuigingskracht mag worden toegekend aan het argument van verweerder dat Irvings intrekking van sommige concessies die hij heeft gedaan toen hij met het bewijsmateriaal van verweerder werd geconfronteerd, duidt op vastbeslotenheid om te blijven bij zijn zelf verkozen versie van de geschiedenis, zelfs als dit niet door het bewijsmateriaal wordt ondersteund.’ Uitspraak in de zaak *Irving tegen Penguin UK en Deborah Lipstadt*, (hierna: ‘Uitspraak’ Onderdeel 13.159 https://www.hdot.org/judge/#judge_13-5

²⁸ Evans, *Lying*, p. 30.

²⁹ Mishcon de Reya, het advocatenkantoor dat mij bijstond in de zaak David Irving tegen Penguin en Lipstadt, maakte video-opnamen van interviews met de hoofdpersonen. In 1:09- 2:54 belicht Anthony Julius de strategie van de verdediging.

<https://www.mishcon.com/denial><https://www.mishcon.com/denial>

³⁰ Uitspraak, onderdeel 13.143 https://www.hdot.org/judge/#judge_13-10-4

³¹ Uitspraak, onderdeel 13.163, https://www.hdot.org/judge/#judge_13-10-9

³² Uitspraak, onderdeel 13.160, https://www.hdot.org/judge/#judge_13-10-8

³³ Uitspraak, onderdeel 13.106, https://www.hdot.org/judge/#judge_13-6

³⁴ Uitspraak, onderdeel 13.101, https://www.hdot.org/judge/#judge_13-6

³⁵ Judgement,” Section 13.115 https://www.hdot.org/judge/#judge_13-7-2

³⁶ Het feit dat iedereen in het verhaal van de moord op Jezus joods was, behalve de Romeinen die de kruisiging daadwerkelijk uitvoerden, doet in de ogen van het grote publiek niet ter zake.

Franklin H. Littell, *The Crucifixion of the Jews: The Failure of Christians to Understand the Jewish Experience* (Macon, Ga.: Mercer University, 2000)